

Plan
Policy
Handlingsplan
Riktlinje

Uppdaterad 2020-04-07

Kommunal serviceplan

2020-tillsvidare

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Fastställt datum: 2020-04-07, § 17

Dokumentet gäller till och med: tillsvidare med revidering varje ny mandatperiod

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och förvaltningar

Dokumentansvarig: Kommunledningsstaben, näringslivskontoret

Diarienummer: KS 2020/19

Vision och budget med strategisk plan Vision: *"Forshaga barnkommun. I våra barn finns framtiden och vi bygger ett samhälle för nuvarande och kommande generationer. Genom hållbara, långsiktiga och ansvarstagande lösningar får vi en attraktiv och trygg kommun även i framtiden."*

Kommunfullmäktiges budget med strategisk plan är kommunens viktigaste övergripande styrdokument. I budgeten återfinns också vår vision, det önskvärda framtida tillståndet för kommunen och kvalitets- och styrmodellen som övergripande beskriver hur den kommunala verksamheten ska styras, följas upp och utvärderas. Strategisk plan innehåller kommunens övergripande mål och värdegrund.

Plan anger inriktning och konkreta mål i en fråga av större vikt. Den är vägledande för beslut och styrning. Planen tar inte ställning till utförande eller metod. Har en begränsad giltighetstid och ska följas upp. Exempel på plan kan vara Bostadsförsörjningsplan. Beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd.

Policy är ett kortfattat dokument på en övergripande nivå om specifika, strategiskt viktiga områden. Den är vägledande för beslut och styrning. Policy tar inte ställning till utförande eller metod. En policy är vanligtvis långvarig, och gäller tills vidare. En policy bör konkretiseras i andra styrdokument, oftast i riktlinjer. Exempel på policy kan vara Upphandlingspolicy och Kommunikationspolicy. Beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd.

Handlingsplan är en sammanställning av aktiviteter som tillsammans ska leda till att uppnå mål. Den visar konkret vad som ska göras inom ett visst område, vem/vilka som ansvarar för uppgiften, ekonomiska konsekvenser samt när det ska vara klart alternativt när det ska följas upp. Omsätter ofta inriktningen i planen till konkreta åtgärder. Exempel på handlingsplan kan vara Handlingsplan för nybyggnation av flerfamiljshus på Åsmyren. Beslutas av kommunchef, förvaltningschef eller ledningsgruppen.

Riktlinjer är den mest konkreta formen av styrdokument. Ett dokument som innehåller en anvisning eller rekommendation för hur exempelvis en policy ska uppnås. Riktlinjer avser främst frågor rörande ren verkställighet. Riktlinjer kan betraktas som en slags handbok som ska ange ramarna för vårt handlingsutrymme i en viss fråga. Gäller tillsvidare vilket innebär att gamla riktlinjer måste upphävas när de blir inaktuella. Exempel på riktlinjer kan vara Riktlinjer för användande av sociala medier. Beslutas av kommunchef, förvaltningschef eller ledningsgruppen.

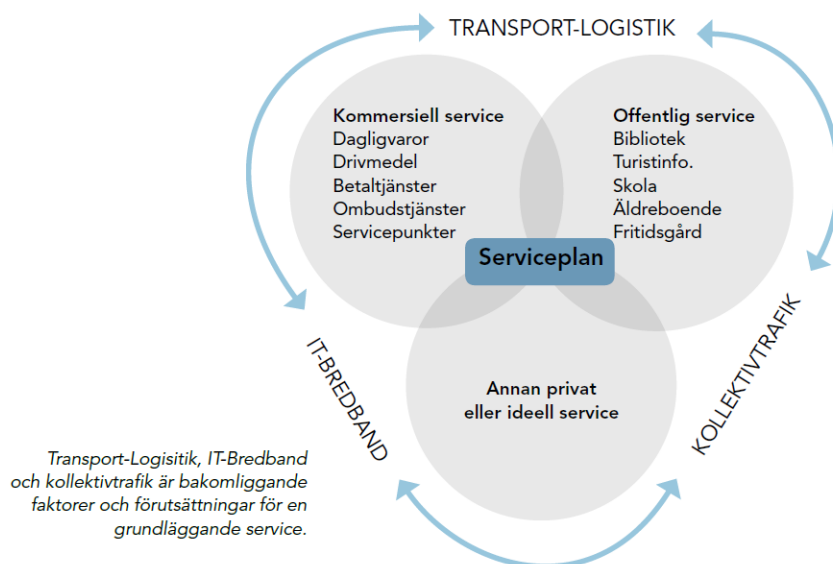
Inledning	4
Syfte med planen.....	4
Avgränsningar	5
Olika former av stöd	5
Serviceplanens framtagande.....	6
Samråd	6
Utmaningar	7
Invånarnas behov av service	8
Företagens behov av service.....	8
Besökarnas behov av service.....	8
Olika aktörers roller	10
Kommersiella företag och butiker	10
Forshaga kommun	10
Region Värmland och Länsstyrelsen	10
Lokal utvecklingsgrupp	10
Kommunens mål för service	11
Kommunala mål för service.....	11
LIS- områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen)	11
Handlingsplan 2020	12
Kommunens prioriteringar.....	12
Serviceorter	12
Ortsvis beskrivning.....	13
Avstånd mellan serviceorterna och andra orter	13
Forshaga	13
Deje	14
Olsäter	17
Bilagor	19
Bilaga 1. Kartor.....	19
Bilaga 2. Boende i kommunen.....	21
Bilaga 3. Avstånd till grundläggande kommersiell service.	22
Bilaga 4. Riktlinjer för hemsändningsbidrag.....	24
Bilaga 5. LIS-områden.	25

Inledning

För att jobb och tillväxt ska ske i hela landet krävs tillgång till grundläggande service där människor verkar och bor. Både kommersiell och offentlig service har betydelse för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo och arbeta, utbilda sig, starta och driva företag samt att besöka.

I det regionala serviceprogrammet (RSP) är målet att samtliga kommuner ska ha en aktuell serviceplan. Den kommunala serviceplanen är en förutsättning för att Region Värmland och Länsstyrelsen Värmland ska kunna bevilja stöd inom kommersiell service. Den grundläggande idén är att försöka samla flera olika servicetyper (kommersiella, offentliga och ideella) till samma ort. Då kommer de olika verksamheterna att "dra" kunder till varandra. På det sättet stärks förutsättningarna för kommersiell service på orten och hela bygden blir mer attraktiv.

Kommunen pekar i serviceplanen ut strategiskt viktiga serviceorter, orter där det finns grundläggande kommersiell service idag eller där satsningar skulle kunna göras.

Källa: Bild från Hagfors kommuns serviceplan

Syfte med planen

Syftet med serviceplanen för Forshaga kommun är att ge en översikt och helhetsbild av tillgången till service i kommunen, både kommersiell och offentlig, som finns på landsbygden samt ha en handlingsplan för att upprätthålla och utveckla en rimlig servicenivå gällande kommersiell service för kommunens (landsbygdens) boende, företagare och besökare.

En aktuell serviceplan är även en förutsättning för att Region Värmland och Länsstyrelsen ska kunna bevilja stöd inom kommersiell service.

Serviceplanen ska även fungera som ett verktyg i kommunens övergripande planeringsarbete samt att den fysiska planeringen, översiktsplanen (ÖP), kopplas ihop med serviceplanen. Serviceplanen kan även fungera som ett verktyg i samverkan mellan kommunen, lokala utvecklingsgrupper och externa aktörer.

Nedan följer i punktform en kortfattad beskrivning av syftet med serviceplanen.

- Upprätthålla och utveckla rimlig servicenivå för kommunens (landsbygdens) boende, företagare och besökare.
- Prioritera de serviceorter där kommunen har en ambition att arbeta för bevarad eller stärkt servicenivå.
- Skapa en helhetsbild av tillgången till service på serviceorterna.
- Fastställa en handlingsplan och tydliggöra vilka kommunala avdelningar som ansvarar för olika frågor som på något sätt förbättrar förutsättningarna för grundläggande kommersiell service på landsbygd.
- Synliggöra förhållanden till viktiga serviceorter utanför kommungränserna.

Även LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) i närhet till de utpekade serviceorterna anges. LIS-områden kan stärka respektive serviceort vid en framtida utbyggnad av bostäder eller andra verksamheter.

Avgränsningar

Regionala serviceprogrammet (RSP), avgränsas till grundläggande kommersiell service vilket enligt Tillväxtverkets definition är dagligvaror, drivmedel, grundläggande betaltjänster, post- och paket samt apotekstjänster. Region Värmland och Länsstyrelsen rekommenderar att kommunens serviceplan huvudsakligen har samma avgränsning som RSP när det gäller kommunens mål och handlingsplan.

Forshaga kommuns serviceplan avgränsas till grundläggande kommersiell service när det gäller planens mål och handlingsplan. Utöver det prioriteras även annan kommersiell service som återvinningsstationer, ombud för Systembolaget, Svenska spel, ATG samt biljettombud för kollektivtrafiken eftersom det är nära förknippat med den grundläggande kommersiella servicen.

För att ge en mer fullständig bild görs i kartläggningen av tillgången på service i de utpekade serviceorterna förutom grundläggande kommersiell service även annan kommersiell service, offentlig service samt ideell och övrig service.

Olika former av stöd

Det finns olika former av stöd att söka från Region Värmland och Länsstyrelsen. De är alla baserade på att det handlar om grundläggande kommersiell service. Stöden har även en geografisk begränsning. Det skall vara minst 8 eller 10 km till närmaste verksamhet med motsvarande utbud. Till exempel gäller 8 km för investeringsstöd och 10 km för särskilt

driftstöd. För drivmedelsanläggning gäller 15 km. Det finns även andra stöd att söka som till exempel projektmedel för lokala servicelösningar eller för grundläggande betaltjänster.

Läs mer om olika former av stöd på Regionens och Länsstyrelsens webbplats om det regionala serviceprogrammet: www.regionalserviceprogrammet.org

Serviceplanens framtagande

Serviceplanen är framtagen av kommunledningskontoret i Forshaga kommun. Riktlinjer för hur vilket innehåll en kommunal serviceplan bör ha har tagits fram av Länsstyrelsen i Värmland. De har också legat till grund för arbetet och har varit till stor hjälp i processen.

Serviceplanen är sammanställd med hjälp av ett flertal enheter inom Forshaga kommun. Det har t ex handlat om uppgifter om regler kring varuhemsändning, upphandlingspolicy, aktuell befolkningsstatistik, planläggning med mera. I övrigt har Forshaga kommuns Översiktsplan och Kommunstrategi legat till grund i arbetet.

Uppgifter i kartläggningen är hämtade från Tillväxtverkets webbverktyg för serviceanalys (PIPOS), Forshaga kommuns webbplats, kommunens företagsregister (UpDate System) och andra webbsidor, t ex för olika ombud. Bilder och kartor är hämtade från PIPOS, Forshaga kommuns webbplats, Forshaga kommuns översiktsplan 2010.

Samråd

Forshaga kommun gränsar till kommunerna Karlstad, Kil, Sunne, Munkfors och Hagfors, se bilaga 1 Kartor. Flöde av människor sker mellan kommunerna och beroende på var i kommunerna de bor. De har ibland närmare till och nyttjar servicetjänster i någon av de andra kommunerna. Samråd har gjorts för att undvika att det finns två serviceorter med kortare avstånd emellan än 8 – 10 km på olika sidor om kommungränsen. I Forshaga kommuns fall handlade det om kontakter med Munkfors kommun om de hade planer att utpeka Ransäter som en serviceort. Idag finns ingen kommersiell service eller annan butik med öppettider förutom möjligheter att ta ut pengar under evenemang vid Ransäters hembygdsgård sommartid. Munkfors kommun har i nuläget inte kommit fram till om Ransäter kan komma ifråga som serviceort. Avståndet mellan Ransäter och centrum i Munkfors är ungefär 10 km och mellan Ransäter och Olsäter ungefär 8 km beroende på vägval och mellan vilka punkter man mäter.

Serviceplanen har tagits fram med stöd och rådgivning från Länsstyrelsen och Region Värmland och samråd har skett med båda innan den fastställdes.

Utmaningar

Service har olika innebörd för olika människor. För vissa handlar det om närheten till en dagligvarubutik och kollektivtrafik medan det för andra handlar om närhet till skola, barnomsorg eller hälso- och sjukvård. Företag kanske är mest beroende av fungerande paketsdistribution, bra internetuppkoppling och att kunna tanka fordon eller lämna dagskassar. Service kopplas till många olika aktörer; företag, myndigheter och kommuner, vilket kräver att servicefrågorna hanteras på olika sätt.

Det finns ett tydligt beroende mellan serviceslagen. Den offentliga servicen som skolor, barnomsorg, vårdhem tillsammans med regional service som kollektivtrafik är beroende av att det finns företagare som upprätthåller kommersiell service och gör den tillgänglig på orten. Räddningstjänstens brandstationer som bemannas av deltidsbrandmän är i behov av att personalen har en närliggande arbetsplats för att brandstationen ska kunna vara kvar. Det måste finnas tillgång till kommunal service för att orten ska vara en attraktiv inflyttningsort och för att de kommersiella och ideella verksamheterna ska överleva. Försvinner den lokala matbutiken från orten försvinner en viktig servicepunkt och även en social mötesplats för invånarna. Både kommersiell och offentlig service har betydelse för att skapa arbetstillfällen, attraktiva boendemiljöer och en levande landsbygd. Servicen bidrar med viktiga sociala mötesplatser.

En samordning mellan offentlig, kommersiell och ideell service är en förutsättning för att upprätthålla en grundläggande kommersiell service på landsbygden och kräver ett aktivt deltagande från alla parter.

Kundunderlaget är en viktig del för att kunna upprätthålla grundläggande kommersiell service. Att det bor och arbetar tillräckligt många inom området som också nyttjar servicen. Shoppingcenter och stormarknader, en ökad e-handel, en ökad arbetspendling och koncentration av service till centralorter kan ge ändrade köpbeteenden och minska köptroheten till att handla lokalt.

Arbetspendlingen ut från kommunen är större än andelen som pendlar in och antalet arbetsplatser i kommunen.

Det finns ingen dagskassehantering eller möjlighet att betala räkningar över disk i kommunen. Kil, Munkfors eller Molkom är de närmaste.

Närvaron av regional service i form av vårdcentral och statliga service som Arbetsförmedling, Försäkringskassa och Polis har försvunnit eller minskat.

När den förra översiktsplanen antogs, ÖP 2010, fanns en lanthandel i Olsäter. I både Forshaga och Deje fanns vårdcentral, apotek och folktandvård som idag endast finns i Forshaga.

Invånarnas behov av service

De som bor i Forshaga kommun är de som nyttjar servicen i kommunen i högst utsträckning. På individnivå är det många olika faktorer som påverkar vad som är de viktigaste servicebehoven. Servicebehovet varierar även över tid. En god tillgång av de olika serviceslagen bidrar till attraktivitet och möjligheten till ett gott liv.

God internetuppkoppling och möjligheter till stöd för användande av digitala tjänster är viktigt för tillgänglighet och minskad risk för utanförskap.

Hemsändningsbidrag möjliggör för personer som inte själva har möjlighet att ta sig till butiken och bor minst 2 km ifrån, kan få sina dagligvaror hemsända av butiken. Kommunen ger ersättning för hemsändning till de butiker som erbjuder det och kan i sin tur söka stöd från Region Värmland. Se bilaga 4, Riktlinjer för hemsändning.

Företagens behov av service

Tillgången på drivmedel, post/paket och dagligvaror är den service flest företag rankar som viktigt eller mycket viktigt och det är också servicefunktioner som används ofta. Kontantbaserade betaltjänster (kontanter, dagskassehantering) är för många företag inte lika viktig men för vissa branscher som handel, turist- och restaurangnäringarna är betaltjänsterna viktiga eller mycket viktiga för deras verksamheter. För att kontantfria digitala betalningslösningar skall fungera behövs god internetuppkoppling. (Ur Företagens behov av service i gles- och landsbygder – Tillväxtverkets rapport 0237, 2017).

Besökarnas behov av service

Sommar, vinter och fritidsboende. Besökare nyttjar till stor del samma service som boende i kommunen. För besökare är det viktigt att lätt kunna hitta till olika besöksmål. Att kunna betala/ta ut kontanter är viktigt för utländska besökare. Något som efterfrågas alltmer är att kunna ladda sin elbil. De flesta som reser med husbil letar efter ställplatser där ofta även viss service efterfrågas, som tillgång till el, vatten, latrin- och soptömning.

Information för besökare finns förutom på kommunens webbplats även på så kallade InfoPoint. En InfoPoint innebär att en anläggning tillhandahåller turistinformation och värdskap enligt överenskommelse med Forshagas turistinformation. Anläggningen/verksamheten har ett strategiskt läge ur besöksnäringssynpunkt och/eller är en reseanledning som lockar många besökare. Det finns för närvarande två InfoPoint i kommunen. Förutom det finns broschyrställ med turistinformation utplacerade på ett antal strategiska platser/verksamheter i kommunen.

Olika aktörers roller

Kommersiella företag och butiker

Kommersiella företag som bidrar med grundläggande kommersiell service i kommunen har som roll att:

- Företagsekonomisk driva sin verksamhet på bästa sätt.
- Erbjuder hemsändning till medborgarna.
- Föra en aktiv dialog med kommunen, Region Värmland och Länsstyrelsen om möjliga utvecklingsinsatser och servicestöd.

Forshaga kommun

- Framtagande av handlingsplan och genomförande densamma.
- Aktivt samverka med Region Värmland och Länsstyrelsen i genomförandet av det regionala serviceprogrammet (RSP).
- Bevaka serviceutvecklingen i kommunen med fokus på aktörer som bidrar till grundläggande kommersiell service.
- Bistå butiksägaren vid ansökningar om projektstöd, stöd för kommersiell service samt vid kontakt med myndigheter.
- Stödja lokala utvecklingsprojekt.
- Informera om och erbjuda hemsändningsbidrag till butikerna.
- Regelbunden dialog med handlare, näringsliv och invånare kring aktuella servicefrågor.

Region Värmland och Länsstyrelsen

- Region Värmland ansvarar för hanteringen av stöd till kommersiell service, så som hemsändningsbidrag, servicebidrag och driftsstöd till särskilt utsatta glesbygdsbutiker.
- Länsstyrelsen ansvarar för stöd inom landsbygdsprogrammet, så som investeringsstöd för service på landsbygden, småskalig infrastruktur, samlingslokaler och andra typer av stöd till landsbygden.
- Länsstyrelsen kan erbjuda rådgivning till butiker vid behov.
- Region Värmland ansvarar för det regionala serviceprogrammet (RSP) i Värmland.
- Tillväxtverket stämmer av med RSP-ansvarig gällande stöd för lokala servicelösningar.
- Länsstyrelsen ansvarar för statligt stöd för betaltjänstombud.

Lokal utvecklingsgrupp

Lokal utvecklingsgrupp används som ett samlingsnamn för alla former av föreningar som jobbar med lokal utveckling. Det kan vara en bygdegårdsförening, hembygdsförening,

byalag, intresseförening, utvecklingsgrupp, företagarförening eller idrottsklubb som fungerar som just den bygdens utvecklingsgrupp. Ofta fungerar de som en länk mellan kommunen och befolkningen. De kan:

- Delta i dialogen med att peka ut behov gällande grundläggande kommersiell service.
- Kan initiera och driva utvecklingsprojekt, till exempel genom projektmedel för lokala servicelösningar.

Kommunens mål för service

Kommunala mål för service

Forshaga kommuns vision syftar till att långsiktigt bygga ett hållbart och tryggt samhälle. Forshaga kommun skall vara en bra plats att bo, leva och verka på. Det finns ett antal olika planer och strategier kommunen arbetar efter för att uppnå visionen som påverkar serviceplanen och kompletteras av serviceplanen. De viktigaste är kommunens årliga budget med strategisk plan.

Arbete pågår med att ta fram en ny översiktsplan (ÖP). Den nya översiktsplanen pekar ut riktningen för kommunen och siktar in sig på hur vi vill utveckla Forshaga kommun fram till 2030.

Den kommunala serviceplanen är en del i att skapa en mer attraktiv kommun genom förutsättningar för utvecklad service. Den ska vara ett verktyg i utvecklingen av service i kommunen. Kommunens mål för service är att:

- Verka för att bibehålla den service som finns på orten i dagsläget.
- Medverka och stötta organiserad hemsändning.
- Tillämpa de möjligheter som upphandlingslagstiftning, upphandlingspolicy och riktlinjer om upphandling ger för inköp från mindre leverantörer och butiker.
- Medverka till och stötta nya lösningar för service på landsbygden.

Forshaga kommuns serviceplan ska aktualitets prövas varje ny mandatperiod medan handlingsplanen bör revideras vart annat år.

LIS- områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen)

Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen är kommunens utpekade LIS-områden

(landsbygdsutveckling i strandnära lägen). LIS-områden kan stärka respektive serviceort vid en framtida utbyggnad av bostäder eller andra verksamheter.

Syftet med LIS är att positivt främja den regionala och lokala utvecklingen på landsbygden samtidigt som man tar tillvara på strändernas attraktionskraft. Inom utpekade LIS-områden kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när dispenser prövas och

strandskydd upphävs för ex. byggnader, verksamheter eller andra åtgärder som bidrar till utvecklingen av landsbygden.

LIS- områden kan framförallt pekas ut där det finns god tillgång till strandområden där det går att bygga i viss utsträckning utan att allmänhetens tillgång till stränder hämmas. Djur- och växtliv får heller inte påverkas negativt.

I utpekade LIS-områden kan byggnation för bostäder eller verksamheter ske på närmare avstånd till vattnet än strandskyddet annars anger. I Forshaga kommun har 14 områden för bostäder och 10 för verksamheter pekats ut. Se bilaga 5, LIS-områden.

Handlingsplan

En handlingsplan ska tas fram. I handlingsplanen ska fram gå vilka kommunala avdelningar som ansvarar för frågor som förbättrar förutsättningarna för grundläggande kommersiell service. Huvudansvarig för handlingsplanen är kommunledningskontoret.

Kommunens prioriteringar

Serviceorter

I Forshaga kommuns översiktsplan beskrivs orterna i kommunen, se bilaga 1 Kartor. Centralorten är Forshaga och den andra tätorten är Deje. Andra orter i kommunen är Butorp, Dyvelsten, Edeby, Mölnbacka, Olsäter, Ö:a Deje och Lyckan.

I översiktsplan ÖP 2010 beskrivs den kommersiella servicen i Forshaga och Deje tätorter. Kommunens viljeinriktning handlar om att verka för att behålla ett levande centrum och kommersiell service i båda tätorterna. Arbete med centrumutveckling sker idag i de båda tätorterna. I Olsäter fanns 2010 en lanthandel men som nu är nedlagd.

Kommunens prioritering av serviceorter begränsar sig till de orter det finns dagligvarubutiker med fullsortiment idag, där det finns flera typer av offentlig service samlat och där avståndet till närmaste serviceort inte är för kort för att det skall vara möjligt att söka olika stöd för kommersiell service. Det vill säga orterna Forshaga, Deje och Olsäter prioriteras.

Att inga andra orter utpekade som serviceorter innebär inte att de inte ska ha tillgång till service. Forshaga kommun ser gärna en utvecklad och etablerad service på orterna och att den service som finns idag ska i den mån det är möjligt bevaras och stärkas. Vid nyetablering av grundläggande kommersiell service utanför någon av kommunens serviceorter bör en revidering av serviceplanen övervägas.

Ortsvis beskrivning

De tre serviceorterna med dess omkringliggande orter och bygder beskrivs var för sig. Serviceslagen delas in i grundläggande kommersiell service, övrig kommersiell service, offentlig service, annan offentlig service samt ideell och övrig service.

Så kallade informationspunkter i kommunen där kommunen kan kommunicera med innevånarna vid en kris när inte internet eller andra kanaler fungerar, t.ex. vid ett längre strömavbrott finns förutom i serviceorterna även vid Mölnbacka bygdegård i Mölnbacka.

Invånarantalet i Forshaga kommun är ungefär 11 518 personer (Pipos, 2019). Ungefär 6500 personer bor Forshaga tätort, drygt 2700 personer bor i Deje tätort. Resterande, ungefär 1/5, 2300 personer bor i de omgivande bygderna. Se bilaga 2, Boende i kommunen.

Det finns ungefär 650 registrerade företag i kommunen. Det största företaget är Stora Enso Packaging Board med över 100 anställda, drygt tjugo företag har 10-50 anställda men de flesta är små en- eller fåmansföretag med en bra balans mellan olika branscher. Pappers- och massaindustrin är den bransch som sysselsätter flest personer. Även besöksnäringen och hälso- och sjukvården är stora arbetsgivare. Sett till antal företag så dominerar byggindustri, detaljhandel och företagstjänster.

För avstånd till grundläggande kommersiell service, se bilaga 3.

Avstånd mellan serviceorterna och andra orter

För att kunna söka något av de stöd som finns för kommersiell service skall det vara minst 8 eller ibland 10 km emellan verksamheterna. Avstånden mellan Forshaga kommuns serviceorter, och avstånden till närliggande kommuners serviceorter samt andra orter är:

Forshaga – Deje	9,7 km
Deje – Olsäter	16 km
Olsäter – Munkfors	18 km
Olsäter – Ransäter (Munkfors)	8 km
Deje – Mölnbacka	8,7 km

Forshaga

Forshaga är centralorten i kommunen. Här bor 6434 personer i tätorten och det bor 6864 personer om man räknar in Dyvelsten, Visterud, Ö:a Deje och Tången-Gylterud. Totalt i den södra delen av kommunen bor ungefär 7500 personer. Se bilaga 2, Boende i kommunen.

I Forshaga finns ungefär 360 företag registrerade. Det finns ungefär 14 företag med 10 – 50 anställda. Forshagaakademien har över 50 anställda och Stora Enso över 100. De flesta är dock fåmansföretag.

Här finns det mesta av olika slags service och företag inom de flesta branscher.

Grundläggande kommersiell service

Centralorten har totalt tre dagligvarubutiker med fullsortiment. De är Coop Forshaga, ICA Supermarket Forshaga, Coop Skived. Ingen av butikerna har hemsändning idag.

ICA Supermarket Forshaga är ombud för PostNord (post och paket), paketombud för DB Schenker, DHL, Bussgods/Bring och för Värmlandstrafik när det gäller biljetter för kollektivtrafik.

Det finns en bankomat i centrum och det går att göra kontantuttag på ICA Supermarket Forshaga.

Det finns ingen verksamhet med betaltjänster, dvs. dagskasshantering och möjlighet att betala räkningar över disk. Det närmaste är i Kil eller Molkom och Munkfors vad gäller dagskasshantering.

Det finns två drivmedelsstationer, St-1 Forshaga, OKQ8 Forshaga, som ligger i varje ände av tätorten. St-1 Forshaga är en automatstation och OKQ8 Forshaga har butik med begränsat sortiment av dagligvaror.

Apoteket Lärkan finns i centrum där man kan hämta ut receptbelagda mediciner, köpa produkter samt få rådgivning av personal.

Övrig kommersiell service

Systembolaget har butik på orten. Det finns flera som är ombud för Svenska Spel och ATG.

Återvinningsstationer finns på tre platser i tätorten. Vid Grossbolsskolan och Coop Skived kan man sortera glas, kartong, plast och tidningar och vid Coop Forshaga i centrum kan man sortera glas. Det är Förpacknings och tidningsinsamling (FTI) som driver och sköter återvinningsstationerna.

Det finns ett flertal restauranger, caféer, hotell, vandrarhem och en camping. Det finns flera ställplatser för husbilar.

Kommunal offentlig service

Skola – Det finns tre skolor i tätorten. Grossbolsskolan och Skivedsskolan har åk 1-6 och på Lärcenter finns åk 7-9. Där finns även YH-utbildningar. Forshagaakademien är en fristående gymnasieskola.

Förskola – inom den kommunala barnomsorgen finns 8 förskolor och det finns två i enskild regi.

Räddningstjänst/Brandstation – brandstationen ingår i Räddningstjänsten Karlstadsregionen och bemannas med räddningstjänstpersonal i beredskap/ deltidbrandmän.

Kommunhuset och Lärcenter är så kallade informationspunkter i kommunen där kommunen kan kommunicera med innevånarna vid en kris när inte internet eller andra kanaler fungerar, tex vid ett längre strömavbrott.

Bibliotek – Forshaga bibliotek ligger i Lärcenter (7-9 skolan). Biblioteket är en del av Bibliotek Värmland.

Fritidsgård, Fritidshem – kommunens ungdomsverksamhet Hubben finns på Lärcenter. Fritidshem finns för barn i åldrarna 6-12 i anslutning till skolorna i Grossbol och Skived.

Särskilt boende för äldre och LSS boende finns på Lintjärn.

Idrottsanläggningar – det finns ett flertal sporthallar, ishall, ute gym, tennisbanor, discgolf, en skatepark och multi sportarena för spontanidrott. Idrottsplats och tennisbanor finns även vid Tallmovallen i Ö:a Deje. Motionsspår finns vid SISU-gården, Hembygdsgården i Skived samt vid Abborrtjärn. En kommunal badplats finns vid Abborrtjärn i Dyvelsten.

Återvinningscentral – kommunens återvinningscentral ligger vid Kvarntorpsgården vid väg 62 mellan Forshaga och Deje.

Infopoint med turistinformation finns vid Lärcenter och under sommartid även vid Forshagaforsen. Broschyrställ med turistinformation finns utplacerad vid en verksamhet.

Ett flertal vandringsleder utgår från tätortens närområde. Klarälvsbanan, som är Sveriges längsta bilfri asfalterade gång och cykelväg mellan Karlstad och Hagfors går igenom tätorten.

Kommunen har ett företagshotell med uthyrning av kontorslokaler.

Annan offentlig service

Vårdcentral med distriktsköterska, dietist, diabetesmottagning mm finns i centralorten. Det finns även Folktandvård.

Kollektivtrafik – Värmlandstrafik har flera linjer som trafikerar tätorten. Linje 600 går längs väg 62, linje 601 och 602 går genom tätorten, linje 612 går mellan Forshaga - Ö:a Deje, 660 är Nattbuss via Skived och Servicelinje 650.

Statlig service representeras av Arbetsförmedlingen och Polisen har kontor på orten. Polisen har öppet en dag i veckan, Arbetsförmedlingen tar emot bokade besök.

Ideell och övrig service

Det finns ett rikt föreningsliv inom företagande, idrott, kultur och fritid. De flesta har verksamhet för barn och ungdomar.

LIS-områden

I området finns flera utpekade LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Det gäller sjön Abborrtjärn för verksamheter samt sjöarna Acksjön och Blysjön för bostäder. Längs Klarälven vid Dyvelsten och Forsnäs för verksamheter samt Bengtsbol, Hedås, Ånaskullen och Öna för bostäder. Se bilaga 5.

Tabell serviceutbud i Forshaga

Kommersiell service

Dagligvarubutik	X
Hemsändning av dagligvaror	
Drivmedel	X
Laddstolpe för elfordon	
Dagligvarubutik ej fullsortiment t ex trafikbutik, säsongsbudik, övrigt livs	X
Apotek/apoteksombud	X
PostNord ombud	X
DB Schenker ombud	X
DHL ombud	X
Bussgods/Bring ombud	X
Kontantuttag	X
Dagskassahantering	
Betala räkningar	
Systembolagsombud	X
Svenska spel ombud	X
ATG ombud	X
Ombud kollektivtrafikbiljetter	X

Återvinningsstation	X
Café (helårsöppet)	X
Restaurang (helårsöppet)	X
Hotell/vandrarhem/stugby (öppet året runt)	X
Camping/ställplatser/gästhamn (säsongöppet)	X

Kommunal offentlig service

Förskola	X
Skola	X
Fritidsgård, Fritidshem	X
Bibliotek, bokbuss	X
Boende anpassat för äldre/seniorboende	X
Särskilt boende för äldre	X
Boende LSS	X
Turistinformation, Info-point	X
Offentlig toalett	

Återvinningscentral	X
Idrottsanläggning*	X
Räddningstjänst/Brandstation	X

Övrig offentlig service

Vårdcentral	X
Folktandvård	X
Kollektivtrafik	X

Ideell och övrig service

Möteslokal	X
Religiös samlingslokal	X
Lokal utvecklingsgrupp	X

*Idrottsanläggningar kan tillhandahållas av det offentliga såväl som privata sektorn, t ex en entreprenör eller en förening.

Deje

Deje är den andra tätorten i kommunen. Här bor 2739 personer i tätorten och det bor 147 personer i Tjärnheden. I Mölnbacka finns 79 bofasta. Totalt i den norra delen av kommunen bor ungefär 4000 personer. Se bilaga 2, Boende i kommunen.

I Deje finns ungefär 255 företag registrerade företag i hela norra delen av kommunen, även verksamheter kring Olsäter inkluderas i den siffran. Det finns ungefär 10 företag med 10 – 50 anställda. Företagen med flest anställda är Mölnbacka ungdomshem och Dömle Herrgård. De flesta företag är fåmansföretag.

Antalet butiker i centrum har varit minskande. Tidigare fanns vårdcentral och apotek på orten. Det fanns två livsmedelsbutiker med fullsortiment och en närlivsbutik (ÖP 2010).

Grundläggande kommersiell service

Det finns en dagligvarubutik med fullsortiment på orten. Det är ICA Nära Deje. De har idag hemsändning av dagligvaror till ett fåtal kunder.

Ombud för PostNord (post och paket) är ICA och Järnvägskiosken. Järnvägskiosken är även paketombud för DB Schenker, DHL, Bussgods/Bring.

Det finns en bankomat i centrum. Det finns ingen verksamhet med betaltjänster, dvs dagskasshantering och möjlighet att betala räkningar över disk. Det närmaste är i Kil eller Molkom och Munkfors vad gäller dagskasshantering.

Det finns en drivmedelsstation, Macken i Deje som är anpassad för lastbilsverksamhet. Den hade tidigare en bemannad butik men är numera en automatstation.

Övrig kommersiell service

ICA butiken är ATG ombud och ombud för Värmlandstrafik när det gäller biljetter för kollektivtrafik.

Återvinningsstationer finns på två platser i tätorten och en utanför. Vid Järnvägskiosken och Forsleden kan man sortera glas, kartong, plast och tidningar och vid Dömle Herrgård kan man sortera glas. Det är Förpacknings och tidningsinsamling (FTI) som driver och sköter återvinningsstationerna.

Det finns ett flertal restauranger, hotell och vandrarhem. Det finns flera ställplatser för husbilar. Några är avgiftsfria parkeringar utan särskild service.

Kommunal offentlig service

Skola – Det finns en skola i tätorten, Dejeskolan, som har åk 1-9.

Förskola – inom den kommunala barnomsorgen finns fyra förskolor på orten.

Räddningstjänst/Brandstation – brandstationen ingår i Räddningstjänsten Karlstadsregionen och bemannas med räddningstjänstpersonal i beredskap/ deltidsbrandmän.

Kulturhuset är en så kallad informationspunkt i kommunen där kommunen kan kommunicera med innevånarna vid en kris när inte internet eller andra kanaler fungerar, t.ex. vid ett längre strömavbrott.

Biblioteket i Deje finns tillsammans med andra verksamheter i Kulturhuset. Biblioteket är en del av Bibliotek Värmland.

Fritidsgård och Fritidshem – kommunens ungdomsverksamhet Hubben finns på kulturhuset. Fritidshem finns för barn i åldrarna 6-12 i anslutning till Dejeskolan.

Särskilt boende för äldre och LSS boende finns på Ullerudsgården.

Idrottsanläggningar – det finns badhus och sporthall samt en multi sportarena i anslutning till Dejeskolan, en idrottsplats och tennisbanor vid Älvkrokens IP, område för spontanidrott vid stationsområdet. Golfbana och slalombacke i Dömle (ej kommunala). Motionsspår finns vid skidstugan och slalombacken. Kommunala badplatser finns vid Skivtjärn och Visten strax norr om tätorten samt vid V:a Örten i Mölnbacka.

Återvinningscentral – kommunens återvinningscentral ligger vid Kvarntorpsgården vid väg 62 mellan Forshaga och Deje.

Ett flertal vandringsleder finns i trakten. Klarälvsbanan, som är Sveriges längsta bilfri asfalterade gång och cykelväg mellan Karlstad och Hagfors går igenom tätorten.

Broschyrställ med turistinformation finns utplacerade vid ett antal olika verksamheter.

Kommunen har ett företagshotell med uthyrning av kontors- och verkstadslokaler

Annan offentlig service

Kollektivtrafik – Värmlandstrafik har flera linjer som trafikerar tätorten. Linje 600 går längs väg 62, linje 601 går genom tätorten, linje 660 är Nattbuss och Servicelinje 650.

Det finns en pendlingsparkering vid N:a infarten till Deje.

Ideell och övrig service

Det finns ett rikt föreningsliv inom företagande, idrott, kultur och fritid. De flesta har verksamhet för barn och ungdomar.

LIS-områden

I området finns flera utpekade LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Det gäller sjöarna Skivtjärn och V:a Örten för verksamheter. Smårissjön för verksamhet och vissa bostäder samt sjön Visten för bostäder och viss verksamhet. Längs Klarälven vid Älvkroken gäller det bostäder. Se bilaga 5.

Tabell serviceutbud i Deje

Kommersiell service

Dagligvarubutik	X
Hemsändning av dagligvaror	X
Drivmedel	X
Laddstolpe för elfordon	
Dagligvarubutik ej fullsortiment t ex trafikbutik, säsongsbudik, övrigt livs	
Apotek/apoteksombud	
PostNord ombud	X
DB Schenker ombud	X
DHL ombud	X
Bussgods/Bring ombud	X
Kontantuttag	X
Dagskassehantering	
Betala räkningar	
Systembolagsombud	
Svenska spel ombud	X
ATG ombud	X
Ombud kollektivtrafikbiljetter	X

Återvinningsstation	X
Café (helårsöppet)	
Restaurang (helårsöppet)	X
Hotell/vandrarhem/stugby (öppet året runt)	X
Camping/ställplatser/gästhamn (säsongöppet)	

Kommunal offentlig service

Förskola	X
Skola	X
Fritidsgård, Fritidshem	X
Bibliotek, bokbuss	X
Boende anpassat för äldre/seniorboende	X
Särskilt boende för äldre	X
Boende LSS	X
Turistinformation, Info-point	
Offentlig toalett	
Återvinningscentral	X
Idrottsanläggning*	X

Räddningstjänst/Brandstation	X
-------------------------------------	---

Övrig offentlig service

Vårdcentral	
Folktandvård	
Kollektivtrafik	X

Ideell och övrig service

Möteslokal	X
Religiös samlingslokal	X
Lokal utvecklingsgrupp	X

*Idrottsanläggningar kan tillhandahållas av det offentliga såväl som privata sektorn, t ex en entreprenör eller en förening.

Olsäter

I Olsäter finns en del offentlig service samlad. I Olsäter (tätort) bor ungefär 100 personer, räknar man i dess omgivande bygder (i en 7 km radie) som Butorp, Edeby och även Ransäter i Munkfors kommun bor inom området ungefär 900 personer. Se bilaga 2, Boende i kommunen.

Företag i Olsäter och bygderna där omkring ingår i antalet företag som räknas till Deje i företagsregistret. Det finns 7 företag med Olsäter i namnet eller adressen. De med flest anställda är Oljeservice och Olsäter Såg. De senare driver en bygghandel (Bolist) med dagligt öppethållande.

Grundläggande kommersiell service

Det finns i nuläget ingen grundläggande kommersiell service i Olsäter. Tidigare fanns det en lanthandel (ÖP 2010).

Övrig kommersiell service

En återvinningsstation finns vid f.d. lanthandeln, Olsätersvägen. Där kan man sortera glas, kartong, metall, plast och tidningar. Det är Förpacknings och tidningsinsamling (FTI) som driver och sköter återvinningsstationen.

Kommunal offentlig service

Skola – Olsäterskolan har åk 1-5.

Fritidshem finns för barn i åldrarna 6-12 i anslutning till Olsäterskolan.

Förskola – inom den kommunala barnomsorgen finns förskolan Arbetsmyran på orten.

Olsäterskolan är en så kallad informationspunkt i kommunen där kommunen kan kommunicera med innevånarna vid en kris när inte internet eller andra kanaler fungerar, tex vid ett längre strömavbrott.

Idrottsanläggningar – i anslutning till Olsäterskolan finns gymnastiksal, hockeyrink och en idrottsplats.

En vandringsled finns i Butorp. Klarälvbanan, som är Sveriges längsta bilfri asfalterade gång och cykelväg mellan Karlstad och Hagfors går igenom orten.

Under sommaren finns ett broschyr ställ med turistinformation vid Edeby Café som ligger 5 km söder om orten längs Olsätervägen och i anslutning till Klarälvbanan.

Annan offentlig service

Kollektivtrafik – Linje 600 går längs väg 62, närmaste hållplats ligger vid korset in till Olsäter. Där finns även en pendlingsparkering. Servicelinje 650 kör in till Olsäter.

Ideell och övrig service

Det finns ett rikt föreningsliv inom företagande, idrott, kultur och fritid. De flesta har verksamhet för barn och ungdomar.

LIS-områden

I området finns flera utpekade LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Det gäller sjöarna Emsen för verksamhet och Lillsjön för bostäder. Längs Klarälven strax norr om Olsäter för verksamheter på västra sidan och bostäder på östra sidan. Se bilaga 5.

Tabell serviceutbud i Olsäter

Kommersiell service

Dagligvarubutik	
Hemsändning av dagligvaror	
Drivmedel	
Laddstolpe för elfordon	
Dagligvarubutik ej fullsortiment t ex trafikbutik, säsongsboutik, övrigt livs	
Apotek/apoteksombud	
PostNord ombud	
DB Schenker ombud	
DHL ombud	

Bussgods/Bring ombud	
Kontantuttag	
Dagskassehantering	
Betala räkningar	
Systembolagsombud	
Svenska spel ombud	
ATG ombud	
Ombud kollektivtrafikbiljetter	
Återvinningsstation	X
Café (helårsöppet)	

Restaurang (helårsöppet)	
Hotell/vandrarhem/stugby (öppet året runt)	
Camping/ställplatser/gästhamn (säsongsoppet)	

Offentlig toalett	
Återvinningscentral	
Idrottsanläggning*	X
Räddningstjänst/Brandstation	

Kommunal offentlig service

Förskola	X
Skola	X
Fritidsgård, Fritidshem	X
Bibliotek, bokbuss	
Boende anpassat för äldre/seniorboende	
Särskilt boende för äldre	
Boende LSS	
Turistinformation, Info-point	

Övrig offentlig service

Vårdcentral	
Folktandvård	
Kollektivtrafik	X

Ideell och övrig service

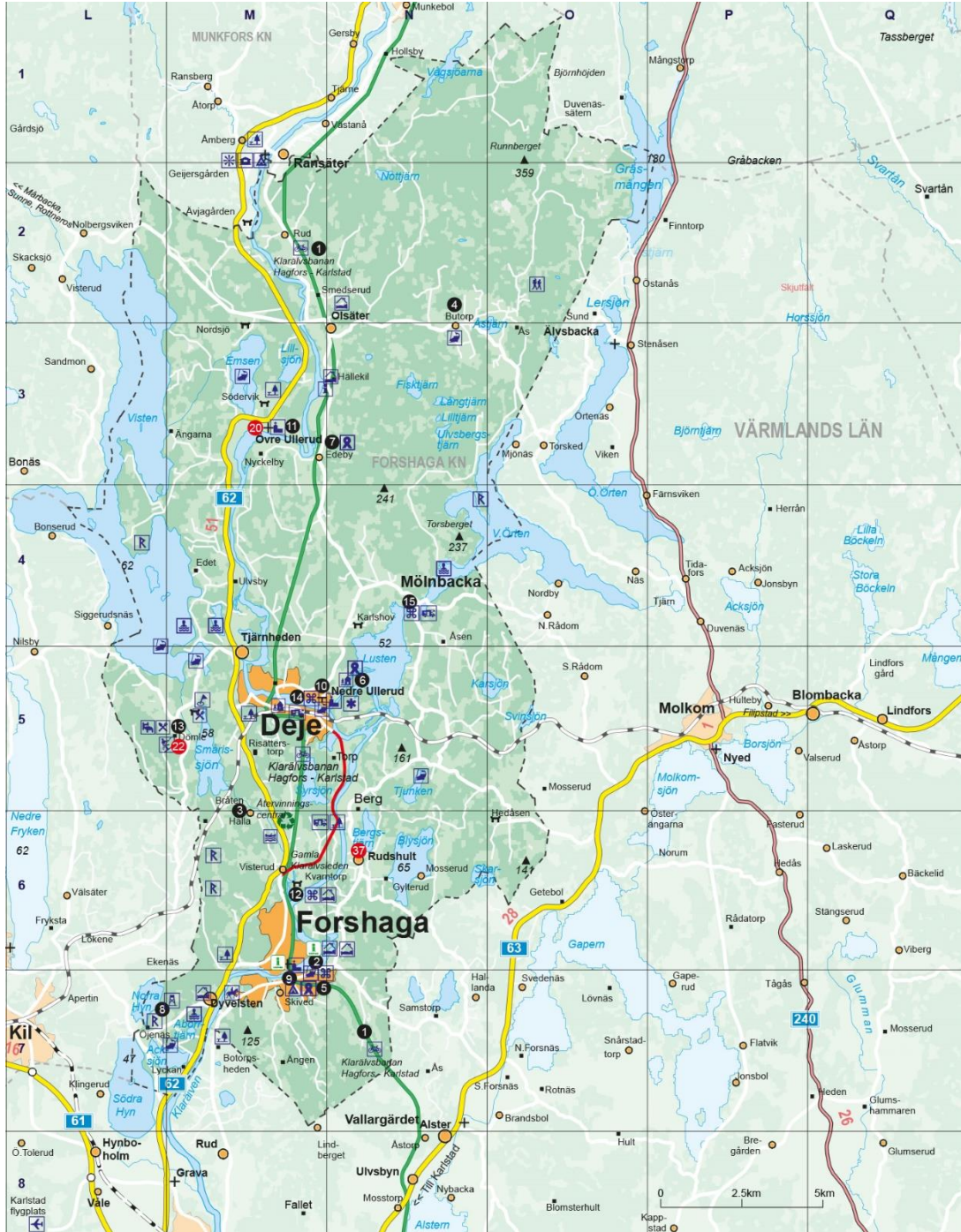
Möteslokal	X
Religiös samlingslokal	
Lokal utvecklingsgrupp	X

*Idrottsanläggningar kan tillhandahållas av det offentliga såväl som privata sektorn, t ex en entreprenör eller en förening.

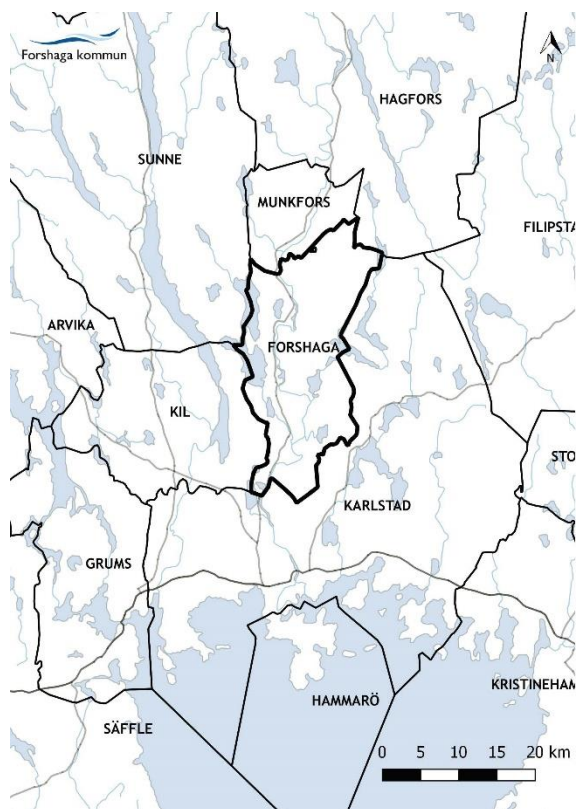
Bilagor

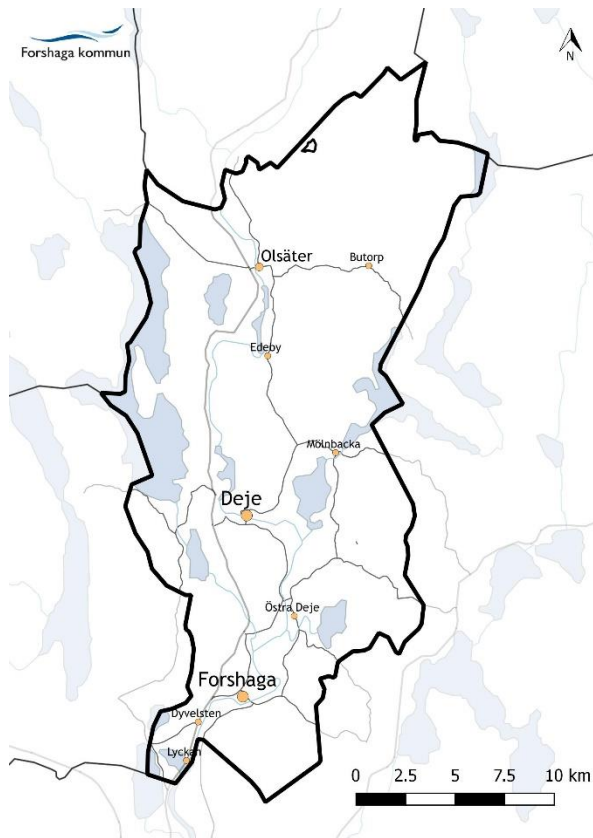
Bilaga 1. Kartor.

Kommunkarta

Angränsande kommuner och orter i Forshaga kommun. Utpekade serviceorter är Forshaga, Deje och Olsäter.

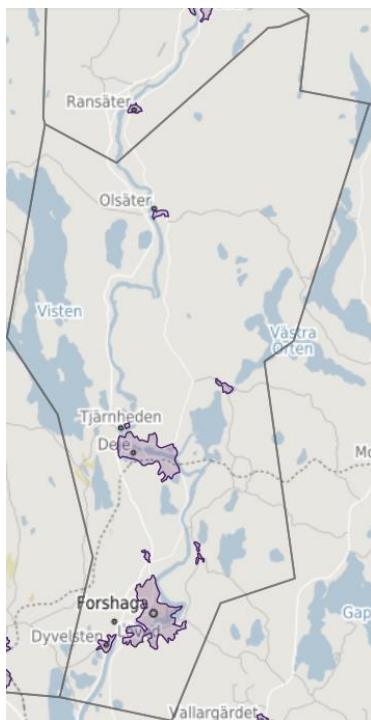

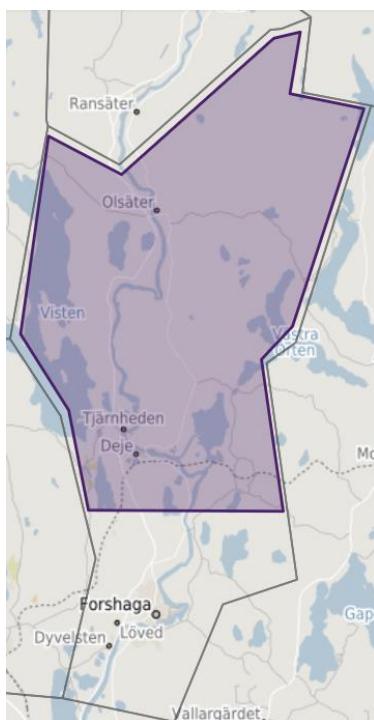
Bilaga 2. Boende i kommunen.

Invånarantalet i Forshaga kommun har sedan 1910-talet till idag varierat mellan drygt 9000 till ungefär 12 000 personer (11 518, enl PIPOS 2019). År 1980 var det som flest innevånare med 12 019 personer, som sedan minskat under några decennier till 11 266 år 2010 för att sedan öka igen till 11 518 personer år 2018. Ungefär 6500 personer bor i Forshaga tätort, drygt 2700 personer bor inom Deje tätort. Resterande 2300 bor i de omgivande bygderna. Drar man en gräns vid södra änden av Smårissjön så bor drygt 4000 av kommuninvånarna i den norra delen av kommunen och 7500 personer bor i den södra delen. En gränsindelningen motsvarande ungefärligt upptagningsområde för tätorterna Forshaga respektive Deje. I Olsäter bor ungefär 100 personer, räknar man i dess omgivande bygder (i en 7 km radie) som Butorp, Edeby och även Ransäter i Munkfors kommun bor där ungefär 900 personer. Bilder ur PIPOS serviceanalys.

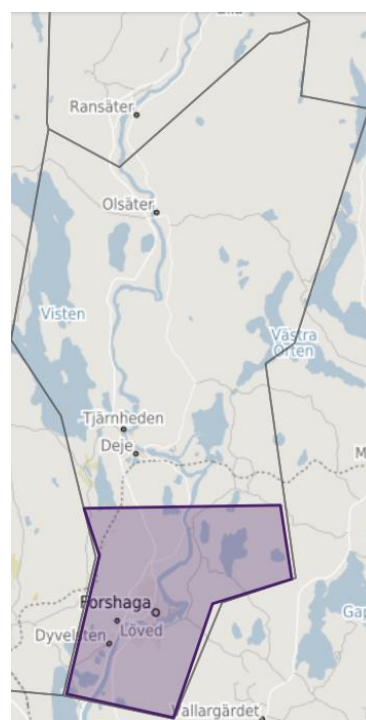

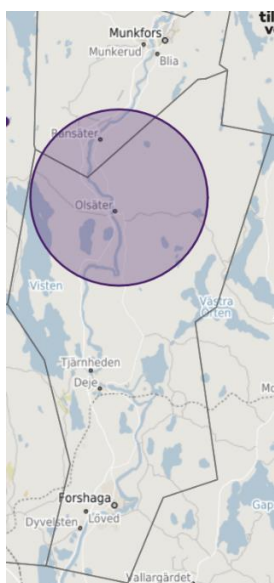
Hela kommunen.

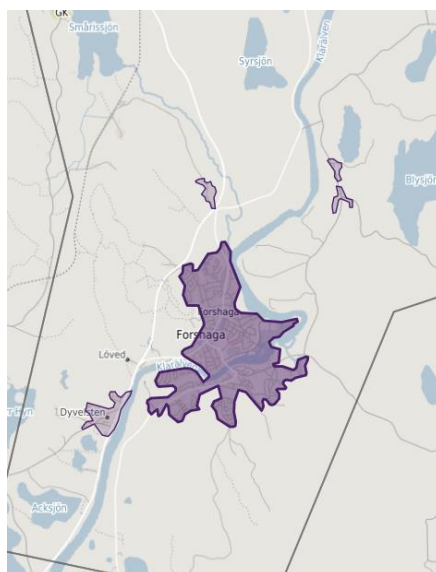
Norra delen.

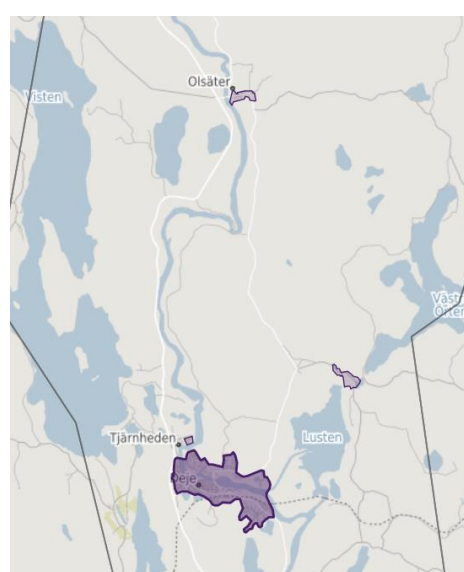
Södra delen.

Olsäter med omnejd.

Forshaga tätort.

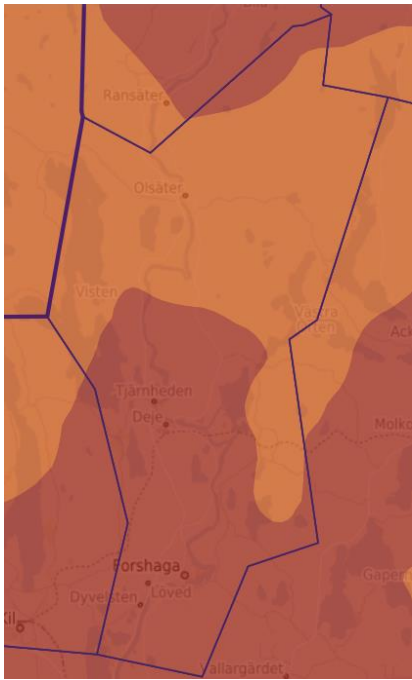

Deje tätort.

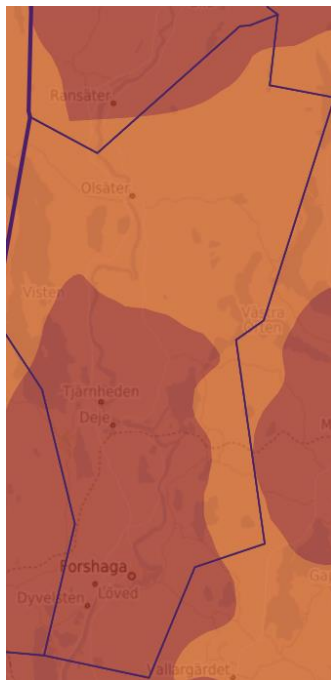
Bilaga 3. Avstånd till grundläggande kommersiell service.

Bilder från PIPOS serviceanalys, december 2019.

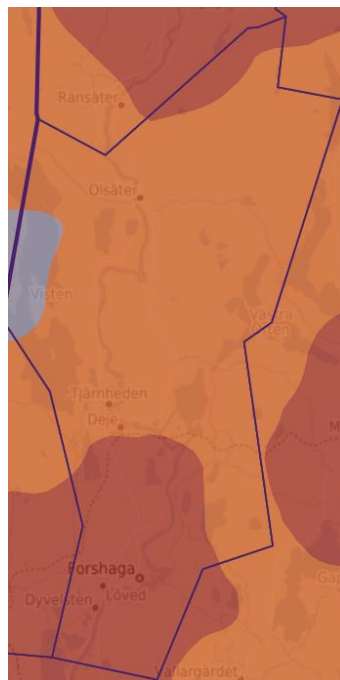

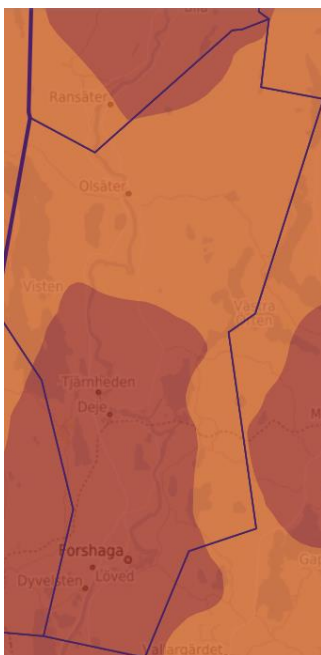
Dagligvaror, posttjänster

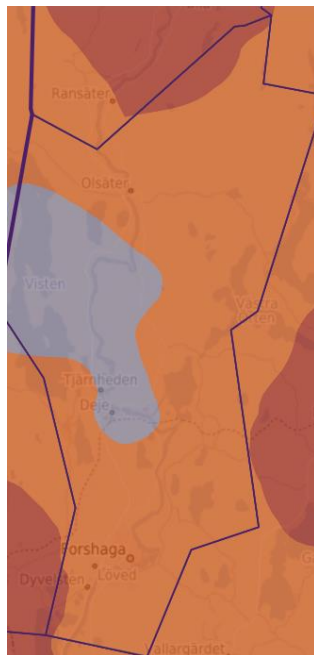
Drivmedel

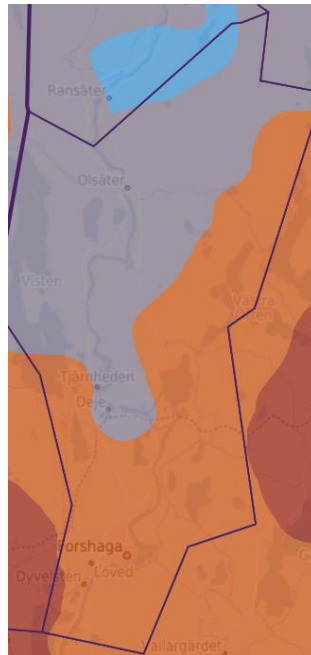
Apotekstjänster

Kontantuttag
disk

Dagskassehantering

Möjligheter att betala räkningar över

Bilaga 4. Riktlinjer för hemsändningsbidrag.

Ny ersättningsnivån är fastställd av kommunstyrelsen till 200 kronor per hemsändning. KS 2017/119, § 59, 2017-04-18.

Riktlinjer för hemsändningsbidrag

Antagna av kommunstyrelsen 2012-03-13, § 42

Kommuninvånare som inte själv kan ta sig till butiken och bor en bit ifrån butiken, kan få sina dagligvaror hemsända och leverantören av dagligvarorna kan få bidrag till detta från kommunen.

Hemsändningsbidraget är ett bra kommunalt verktyg för att tillförsäkra befolkningen på landsbygden en tillfredsställande varuförsörjning. Erbjudandet vänder sig till Kommuninvånare som inte själv kan ta sig till butiken och bor en bit ifrån butiken. Dessa personer kan få sina dagligvaror hemsända av en leverantör av dagligvaror som i sin tur får ett bidrag från kommunen.

Kriterier för hemsändning av dagligvaror

- Personen kan inte själv ta sig till butiken
- Personen bor minst 2 km från butiken. Bidrag utgår även för hemsändning till rörelsehindrad person som bor närmare och inte kan ta sig till butiken. Rörelsehindrad person definieras som person som har rätt till färdtjänst.
- Personen är året-runt-boende i kommunen
- Hemsändning av dagligvaror beviljas med högst ett tillfälle per vecka

Ersättningsnivå

Leverantören som utför hemsändningen av dagligvaror ersätts med 110 kr/hemsändning. Hälften av den totala summan per hel år rekvireras av Länsstyrelsen.

Administrativa rutiner

Kommuninvånaren tar kontakt med leverantören som utför hemsändningen av dagligvaror och anmäler sig till tjänsten. Entreprenören skickar i sin tur en ansökan till områdeschefen för hemtjänsten i det distrikt som personen bor i. Chefen undersöker om personen uppfyller kraven och tillstyrker genom en signatur och sänder åter till kommunledningskontorets administratör, som meddelar leverantören av dagligvaror om utfallet av bedömningen.

Leverantören av hemsändningstjänsten rekvirerar ersättningen för det utförda uppdraget en gång per månad av kommunledningskontorets administratör.

Bilaga 5. LIS-områden.

De gula ringarna är serviceorterna. De blå markeringarna är LIS-områden för bostäder och de röda är LIS-områden för verksamheter. De gröna markeringarna är områden för utökat strandskydd på 300 meter. Normalt strandskydd är 100 meter.

För fullständig information om LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) se www.forshaga.se / Bygga, bo och miljö / Översiktsplan och detaljplaner.

ÖVERSIKTSPLAN FÖR FORSHAGA KOMMUN, TÖP LIS-OMRÅDEN

SAMTLIGA LIS-OMRÅDEN

